

Butlletí Gerència Territorial

Apnea del son: cap a la medicina de precisió

L'apnea obstructiva del son és un trastorn crònic que es caracteritza per episodis recurrents de bloqueig de la via aèria superior durant el son i afecta entre el 5% i el 14% d'adults de 30 a 70 anys, majoritàriament en els homes. A més a més, l'apnea del son implica una disminució de l'entrada d'oxigen (hipòxia) durant el son. Per tal de contrarestar aquesta falta d'oxigen, el cervell reacciona causant un microdespertar, anomenat arousal, que reactiva els músculs de la via aèria superior i permet el pas de l'aire (reoxigenació).

Aquests cicles d'hipòxia-reoxigenació produeixen un estrès a nivell del sistema circulatori i fan que augmenti el risc de malalties cardiovasculars, hipertensives, metabòliques, cerebrovasculars, neoplàsies i, per últim, el risc de mort. Al mateix temps, els arousal impedeixen un bon descans, produeixen sensació de fatiga i de somnolència diürna excessiva, la qual cosa s'associa a un augment de la taxa d'accidentabilitat vial i a una pitjor qualitat de vida.

Existeix una aproximació estandarditzada en el tractament de l'apnea del son: l'aplicació nocturna de pressió positiva continua en la via aèria (CPAP) per tal de mantenir obertes les vies respiratòries superiors i, per tant, ajudar a descansar. No obstant això, el tractament amb CPAP mostra resultats contradictoris. Per una banda, s'ha demostrat que l'ús de la CPAP d'almenys 4 h/nit augmenta la qualitat de vida i disminueix la pressió arterial en certes poblacions d'hipertensos. D'altra banda, no s'ha arribat a demostrar que l'ús de la CPAP disminueixi el risc d'esdeveniments cardiovasculars majors ni la mortalitat. Per tant, l'apnea del son és un trastorn heterogeni i l'ús de la CPAP no és igual d'efectiu en tots els pacients. Quins són els pacients que es poden beneficiar més del tractament? S'haurien de tractar tots els pacients de la mateixa manera?

Pensem que és important buscar perfils de pacients amb apnea del son que puguin beneficiar-se del tractament amb CPAP. La creació del programa PADRIS (Programa públic d'anàlítica de dades per a la recerca i la innovació en salut) que té com a missió posar a disposició de la comunitat científica les dades sanitàries relacionades per impulsar la recerca, la innovació i l'avaluació de salut, ens ha donat l'oportunitat de poder analitzar tots els subjectes amb apnea del son i tractats amb CPAP a Catalunya. Parlem de 71.217 persones, aproximadament l'1% de la població general, que van ser ateses pel sistema sanitari públic a Catalunya (atenció primària, hospital, sociosanitari i/o farmàcia) entre el 2012-2013.

Butlletí Gerència Territorial

Per establir aquests perfils (és a dir, grups de pacients similars entre ells, però alhora molt diferents de la resta) s'han tingut en compte les comorbiditats més freqüents dels pacients amb apnea del son i les comorbiditats clínicament rellevants. Es van identificar sis perfils de pacients diferents entre els pacients amb apnea del son i tractats amb CPAP a Catalunya.